BLAADJE 22-1

KNNV vereniging voor veldbiologie

Denkt u aan de contributie!!!

42e jaargang

kwartaalblad KNNV AMSTERDAM

KNNV Afdeling Amsterdam
Vereniging voor natuurliefhebbers en natuurbeschermers

BESTUUR
Voorzitter
Guus Muller 06-23986652
voorzitter@amsterdam.knnv.nl
Secretaris
Carla Kuit 06-23234518
secretaris@amsterdam.knnv.nl
Penningmeester
Fons Bongers 06-57623212
penningmeester@amsterdam.knnv.nl
Algemeen bestuurslid
Christiane Baethcke 06-13580780
baethcke@solcon.nl
Algemeen bestuurslid
Wim Hoogendoorn 06-36152576
hoevekooplust@gmail.com
Natuurhistorisch secretaris
Martin Camphuijsen 020-6446053
m.camphuijsen@xs4all.nl

Publiciteit
Els Trautwein 06-12635919
els.trautwein@gmail.com

Webmaster
Christiane Baethcke 06-13580780
baethcke@solcon.nl

Ledenadministratie Anja van der Lingen 020 3484 088 en 06 2989 1797
ledenadministratie@amsterdam.knnv.nl
Nieuwsbrief vacant

Redactie 'Blaadje'
Tobias Woldendorp **kopij** 06-52143646
t_woldendorp@kpnplanet.nl
Rob van Dijk **afbeeldingen**
06-15080269 info@dijkenco.nl

Sluitingsdatum
Blaadje 1 15 januari 2022
Blaadje 2 15 april 2022
Blaadje 3 1 juli 2022
Blaadje 4 15 oktober 2022

Lezing- en excursie programma (a.i.)
Carla Kuit, Gerard Schuitenmaker, Hein Koningen en Geert Timmermans
Teksten over lezingen, cursussen en excursies tot nader order, 2 weken voor sluitingstijd inleveren bij Geert Timmermans 06-41821601 harmat4@xs4all.nl

Coördinator werkgroepen
Chris van Haagen 06-11853999
chrisvanhaagen@gmail.com

Plantenwerkgroep
Peter Wetzels. 020-69 28 352
Paddenstoelenwerkgroep
Christiane Baethcke 06-13580780
Insectenwerkgroep
Chris van Haagen 06-11853999
Werkgroep Vissen, Amfibieën & Reptielen
Geert Timmermans 06-41821601
Muurplantenwerkgroep
Vacant
Werkgroep Stadsnatuurbeheer KNNV-Amsterdam
Jan Willem Wertwijn
knnv.stadsnatuurbeheer@xs4all.nl

Projectgroep Minicursussen
Finette van der Heide 06-10530642

Opzegging Lidmaatschap
vóór 01-11-2022 schriftelijk of per e-mail bij de ledenadministratie KNNV A'dam

Rekeningnummer
NL91 INGB 0003506096 t.n.v. KON NED NATUURHISTORISCHE VER AFD AMSTERDAM
Postadres Ouderkerkerdijk 43, 1096 CR Amsterdam

Locatie Blokhuis bij DNO, Kruislaan 126, via hoofdingang op de ronde rijroute 2de pad rechts.
Tramlijn 19, halte Kruislaan en buslijnen 40-41 en 322-327.

www.knnv.nl/amsterdam **facebook: knnv Amsterdam**

Inhoud

Van het bestuur	4
Redactioneel	5
Notulen ALV KNNV Amsterdam, november 2021	6
Van de Jubileumcommissie	10
Jaarverslag Blaadje	14
Jaarverslag Paddenstoelenwerkgroep 2021	14
Van de Ledenadministratie	15
Jaarverslag van de Plantenwerkgroep	17
Verslag Nachtvlinders van Groot-Amsterdam 2021	19
Volgels in hun domein	23
Excursie- en lezingenprogramma KNNV- afdeling Amsterdam 1e 2022 en 2e kwartaal 2022	24
Een zeer bijzondere waarneming	30

Berkenbrandvlerkvlinder; Foto Edo Goverse

Van het Bestuur

Beste leden, het is bijna om te huilen. Weer een lockdown. Geen nieuwjaars bijeenkomst, nog geen opening van de Blokhut bij DNO. Geen excursies met meer dan vier leden. Maar kom op, we kunnen naar buiten! We kunnen samen met mede KNNV'ers de natuur in te gaan. Via wandelmaatjes of clubkennissen een wandelafspraak maken. Niets houdt ons tegen om goed gemutst in het nieuwe jaar de natuur in te gaan. Het bestuur wenst alle leden een actief, gelukkig en gezond 2022. Op 20 januari gaan we onze DNO inventaris verhuizen en daarna de Blokhut inrichten.
Voor Sovon tel ik iedere maand watervogels in de Bovenkerkerpolder. Met de Avimap kan ik alle waarnemingen ter plekke op een digitale kaart van het gebied invoeren. Afgelopen december waren er o.a. smienten, wintertalingen, grauwe ganzen, grote Canadese ganzen, blauwe reiger, grote zilverreigers, watersnippen, krak-, slob-, kuif-, wilde en bergeenden. Ook veel storm-, kok-, zilver- en kleine mantelmeeuwen. 2703 vogels geteld verdeeld over 23 soorten. Heerlijk ruim uitwaaien en het hele gebied afspeuren op wat er vliegt en beweegt.
En met Hanny naar de Vijfhoek geweest. Eerst door het Diemerpark fietsen waar de gemeente tegen alle protesten in het sportterrein van 6 naar 10 kunstgras sportvelden en een parkeerterrein voor 90 auto's drastisch gaat uitbreiden; nota bene in de hoofdgroenstructuur. Met deze vergroting van 4,7 ha naar 11,6 ha van het sportcomplex raakt het Diemerpark uit zijn verband. Meer hekken, plastic, lichtmasten, voertuig- en mensbewegingen verstoren de natuurwaardes en bovendien de trekvogel telpost aldaar (zie www.vriendenvanhetdiemerpark.nl). Vanuit de Vijfhoek keken we uit over het nog kale Strandeiland. Om ons heen een groep staart-, kool- en pimpelmezen samen met enkele vinken en roodborsten. In het overgebleven water groepen meerkoeten, futen, kuif-, tafeleenden, diverse dodaarsen en verder weg vier schitterende grote zaagbekken. Aan een oever wel negen grote zilverreigers naast elkaar, bijna een kerstplaatje; bij het op- en langsvliegen lieten ze een zacht koerende roep horen, nieuw voor ons. Hanny wees mij op en benoemde via obsidentify spekzwoerdzwam, klontjestrilzwam en gele trilzwam. Samen herkenden we moerasandijvie, populieren, wilgen, essen en eiken. De winterse rust hing vochtig om ons heen.
Wat ik hier ook wil noemen is de mogelijke aanleg van een verbindingssnelweg tussen de A8 en de A9 ter hoogte van Assendelft door het noordelijke deel van de Wijkermeerpolder. Die nieuwe rijksweg gaat dan over geografische, cultuurhistorische en archeologische (bodem)resten en landschappelijke kenmerken van het Oer-IJ gebied. Het landschap kent een eeuwenoude verkaveling, zichtbaar in de structuur van sloten, weides, dijken, kreken en akkers en bodemlagen. Ook de bewaard gebleven kastelen, forten en andere verdedigingswerken (de Stelling van Amsterdam, Unesco werelderfgoed) met de bijbehorende biodiversiteit van het noordelijk deel van het gebied zal onherstelbaar beschadigd raken. De

Groene Combinatie - de samenwerkende betrokken organisaties - heeft een alternatief plan gemaakt. De overbelasting van de regio door Tata Steel, Schiphol, het fijnmazige snel- en N-wegennet, groot stedelijke uitbreidingen en de komst van mega windturbines moeten begrenst worden. Wijde natuur voor biodiversiteit, ontspanning, rust en recreatie staat al teveel onder druk. Het nieuwe kabinet kan met de huidige stikstofnormen het project stil leggen. Maar de provincie gaat ondanks protesten door met de planvorming (zie Stichting OER-IJ, A8 A9). We willen helpen om dit jaar in overleg met de afdelingen Haarlem, Zaanstad en Alkmaar een excursie en inventarisatie-programma in de Wijkermeerpolder voor kleine groepen op te zetten.
En als laatste het goede nieuws. Paul van Deursen heeft een opvolger voor het beheer van de ledenadministratie. Anja van der Lingen is zich aan het inwerken en neemt de ledenadministratie per 1 februari over. Voor het overnemen van de nieuwsbrief en het versturen van de pop ups excursies hebben we nog geen kandidaat gevonden. Liefhebbers die het leuk vinden om op eigen manier de leden te informeren over excursies en andere activiteiten zijn van harte welkom. Gaarne aanmelden bij Paul van Deursen. Later dit jaar zullen we Paul hartelijk bedanken voor zijn jarenlange inzet, voor zijn persoonlijke nieuwsbrieven, correspondentie, boeiende energie en kennisoverdracht.

Namens het bestuur, Guus Muller

Redactioneel

Enige nuance is natuurlijk wel op zijn plaats, daar waar de voorzitter elders in dit Blaadje de loftrompet steekt over zijn watervogeltellingen in de Bovenkerkerpolder.
Omdat de goede man ziek thuis zit (beterschap, Guus!!) vroeg hij mij zijn watervogeltellingen over te nemen.
Dat heb ik afgelopen zaterdag gedaan en ik kan jullie vertellen dat het nogal wat uitmaakt of je in een woonboot in de Amstel aan de Ouderkerker zijde woont of in het centrum van Amsterdam, zoals ik. De heenreis kostte me al vijf kwartier en toen moest de drie-en een half uur durende telling in de mist bij waterkoude nog beginnen.
Met als resultaat bevroren voeten en vingers: leuk zo'n Avimap op je tablet in het veld, maar dan vooral in de zomer, niet op de fiets in januari!. Ik kan me de terugreis dan ook niet echt meer goed voor de geest halen, maar de gegevens zijn doorgegeven hoor!

Ik verheug me op de tweede toezegging. Maar hoop dat ze bij De Zwarte Kat qua Covid ergens wel warme chocolade hebben en vooral open zijn. Dat laatste hoop ik overigens voor alle excursies, die Hein, Geert, Carla en Gerard ook dit kwartaal weer voor jullie opgesteld hebben.

Tobias Woldendorp

Notulen ALV KNNV Amsterdam, november 2021

13 november 2021, 15.00 uur
Kantine Volkstuinpark De Bretten

Aanwezig: 22 leden, 7 afzeggingen. De presentielijst is ter inzage bij de secretaris.

1. Opening door de voorzitter en terugblik 2020.
De voorzitter opent de vergadering met een terugblik op het jaar 2020, waarin we geen fysieke ledenvergadering hebben kunnen houden en deels op het jaar 2021. De activiteiten van de afdeling zijn door de Coronapandemie beknot, maar verschillende werkgroepen hebben met excursies, digitale werkgroep-avonden, inventarisaties en een cursus nog heel wat voor elkaar weten te krijgen.
Ter nagedachtenis aan de leden. Er zijn ook vier leden overleden. Voor Gerritje Nuisker, Peter Heijtel, Rein Cremer en Annelies de Kleyn die ons de afgelopen tijd ontvallen zijn worden enkele ogenblikken stilte gehouden.

2. Ingekomen stukken en mededelingen.
Op DNO (De Nieuwe Ooster) kunnen wij geen gebruik meer maken van de bedrijfs-kantine. Er is een andere ruimte voor ons beschikbaar, de bedrijfskantine, vlak bij de hoofdingang. Deze is geschikt voor werkgroep-avonden, bestuursvergaderingen en beperkte groepsontmoetingen, maar te klein voor lezingen of jaarvergaderingen. Daarvoor zoekt het bestuur nog naar andere oplossingen.
Paul van Deursen gaat stoppen met de ledenadministratie, de Nieuwsbrieven en de pop-up excursies. Hij heeft dat elf jaar gedaan. Het nieuwe landelijke administratiesysteem is de aanleiding voor deze beslissing. Er zullen mensen moeten komen die deze taken gaan overnemen.

3. Het verslag van de Vervangende Algemene Ledenvergadering najaar 2020 wordt goedgekeurd.

4. Jaarverslagen 2020 werkgroepen en bestuur.
De plantenwerkgroep is dit jaar regelmatig digitaal bijeengekomen en er zijn een

paar excursies, waaronder kilometerhok-inventarisaties, geweest. Het digitaal bijeenkomen werkte goed. Ook als de Coronaregels in de toekomst meer ruimte voor normale excursies zullen toestaan zullen deze bijeenkomsten aanvullend gehouden worden. Met Hanneke en Peter, als drijvende krachten heeft de plantenwerkgroep ook nog drie nieuwe leden geworven.
Ook bij de paddestoelenwerkgroep zijn er enkele nieuwe leden bijgekomen. Met een beperkt aantal deelnemers zijn er verschillende excursies gehouden. Er zijn bijeenkomsten gehouden in een plaatselijk buurthuis. Hier was Christiane de drijvende kracht. Voor de paddestoelencursus dit jaar was veel belangstelling. Over een van de paddestoelenexcursies heeft een mooi stuk in het Parool gestaan.
Over de verslagen van de werkgroepen Vissen, Amfibieën en Reptielen (VAR) en Stadsnatuurbeheer zijn geen opmerkingen gemaakt.
Er is geen verslag van de insectenwerkgroep.
De vergaderingen van het afdelingsbestuur hebben plaatsgevonden, digitaal per Zoom en bij Guus thuis.
Het overleg met het Landelijk Bestuur liep ook via Zoom en dat ging niet prettig. Het was moeilijk om op deze manier en met tientallen personen nog iets in te brengen.

5. Minicursussen. Door de Coronamaatregelen zijn er de afgelopen tijd geen minicursussen georganiseerd. Het opnieuw opstarten hiervan heeft prioriteit, maar hangt af van de maatregelen.

6. Financieel verslag KNNV Amsterdam 2020.
Doordat we weinig hebben kunnen organiseren is er een toename van het eigen vermogen. Het financieel verslag wordt goedgekeurd.

7. Bevindingen kascommissie over 2020.
De kascommissie, bestaande uit Jan Timmer, Finette van der Heide en Jeannine Ebert heeft de stukken nagekeken, de rekeningen gecontroleerd en alles goedgekeurd. Met dank aan de penningmeester. Een nieuw lid voor de kascommissie meldt zich aan: Gerard Schuitemaker.

8. Verkiezing afgevaardigde en plaatsvervangend afgevaardigde voor de Beleidsraad 2022.
Nieuwe afgevaardigde: Peter Wetzels. Plaatsvervangend afgevaardigde: Hanny van Wijgerden.

9. Verkiezing afgevaardigde en plaatsvervangend afgevaardigde voor de Vertegenwoordigende Vergadering 2022.
Afgevaardigde: Guus Muller. Plaatsvervanger: Peter Wetzels.

10. Samenwerking met andere organisaties.
Er zijn weinig officiële overlegstructuren met andere organisaties waar de KNNV aan deelneemt, maar er zijn leden die verbonden zijn met verwante landelijke of plaatselijke organisaties als Floron, Sovon, Anmec, VWG Amsterdam, IVN, EIS, RAVON, Groen Platform Amsterdam, Mycologische Vereniging, Groene Longen en Landschap Noord-Holland en verschillende andere.

11. 125-jarig jubileum in 2026. Stand van zaken.
De jubileumcommissie is begonnen met de voorbereidingen voor de uitgave van het jubileumboek, de inhoud, vormgeving, grootte, titel en dergelijke. Ook wordt aan de financiering gewerkt. Dit gaat via fondsen en de commissie staat ook open voor giften van particulieren. Het wordt door de KNNV Uitgeverij uitgegeven. De commissie heeft hier zijn handen vol aan. Andere jubileumactiviteiten moeten daarom door anderen georganiseerd worden en ook is er weinig animo om aan de landelijke viering van afdelingen die ook 125 jaar bestaan mee te doen. Peter Wetzels wijst erop dat reserveringen voor sommige plaatsen, zoals in het verleden de Koningszaal van Artis, tijdig plaats moeten vinden, soms wel twee à drie jaar van tevoren. Dit betekent dat we hier het volgend jaar al een idee van moeten hebben.
We vragen KNNV-leden om met de organisatie van de jubileumactiviteiten te helpen.
Anneke Drost deelt mee dat er in haar school in Amstelveen een mooie ruimte is, geschikt voor 72 mensen, die regelmatig verhuurd wordt. Gerard Schuitemaker denkt dat het jubileumboek ook voor veel Amsterdammers interessant kan zijn en dat wij dan wellicht een beroep op een cultuurfondsen zoals bijvoorbeeld het Prins Bernard Fonds kunnen doen. Peter Wetzels ziet graag het thema Veranderingen in de natuur in de stad de laatste 25 jaar; daarmee is het een vervolg op De Wilde Stad van 25 jaar geleden.

12. Rondvraag.
Evert Pellenkroft stelt de afdrachten aan het LB (Landelijk Bestuur) aan de orde. In elke vertegenwoordigende vergadering waar hij aan deelgenomen heeft kwam de hoogte van het bedrag ter sprake. Soms zo hoog dat de eigen activiteiten in gevaar kwamen. De belangrijkste uitgaven van het LB zijn de overheadkosten: het kantoor en de salarissen. Wat krijg je ervoor terug? Jan Timmer laat weten dat de afdrachten voor jaren vastgesteld worden en dat er geen tussentijdse veranderingen zijn. Fons Bongers, onze penningmeester, heeft geen bezwaar tegen de afdracht omdat we minder uitgeven dan we binnenkrijgen. Bij het jubileum is niet het geld, maar het organiseren het knelpunt.
Peter Wetzels is indertijd uit de reiscommissie gestapt vanwege het financiële beleid van het LB. Paul van Deursen merkt op dat we financieel ruim zitten doordat we niets aan huisvesting uit hoeven te geven, maar we moeten nu voor grotere bijeenkomsten (lezingen en vergaderingen) op zoek naar andere locaties dan de Blokhut en dat gaat geld kosten. We kunnen wellicht tegen een vriendenprijs terecht in het gebouw in de 1e Helmersstraat waar de Vogelwerkgroep ook bijeen-

komsten heeft.
Peter Wetzels raadt aan een programma klaar te hebben dat we kunnen inzetten zodra het weer mag. Dit in verband met de Coronamaatregelen.
Paul van Deursen merkt op dat we met het plannen van de activiteiten voor nieuwe leden moeten beginnen. Het afgelopen jaar kon dit niet door de Corona-pandemie. Het LB heeft het welkomstgeschenk afgeschaft.
Lida den Ouden merkt op dat er een overzicht ontbreekt van het statutair aftreden en de verkiezing van bestuursleden. Dat is er altijd op de ALV. Het overzicht ontbreekt, maar er zijn momenteel geen bestuursleden die af- of aantreden.
Riet Vogel merkt op dat zij niet goed geïnformeerd wordt omdat zij geen internet heeft. Dat is jammer, maar er zijn 70 leden zonder internet. Zij krijgen het Blaadje wel, maar geen Nieuwsbrieven en in uitzonderlijke gevallen 'gewone' post.
Hein Koningen vraagt aandacht voor de feestelijke toekenning van de met twee anderen gedeelde Heijmans en Thijsse Prijs aan Martin Melchers. Applaus! De afdeling is trots op Martin. Martin vertelt hoe de uitreiking van de prijs is gegaan met een vrolijke anekdote.
Gerard Schuitemaker vraagt naar wervingsfolders en Peter Wetzels wil deze ook graag digitaal hebben. De folders moet dan op de website komen.
Chris van Haagen laat weten dat de insectenwerkgroep nog actief maar vrij klein is en dat hij en Axel de Feijter de contactpersonen zijn, dus niet meer Badda Beijne-Nierop. Guus biedt bij voorbaat zijn excuses aan voor de vermelding van 'vacant' bij de insectenwerkgroep in Blaadje 21-4.
Paul van Deursen: voorlopig doet hij nog wel de aankondigingen van de pop-up excursies en dergelijke.

13. Sluiting - Guus Muller bedankt de aanwezigen hartelijk en spreekt zijn waardering uit over de discussies en gesprekken.

Carla Kuit

Noot: Guus Muller 25-5-'19 tot 25-5-'23 herkiesbaar**, Carla Kuit idem*, Fons Bongers idem*, Christiane Baethcke idem*, Wim Hoogendoorn idem* en Martin Camphuijsen 11-11-'17 tot 11-11-'21 tot 11-11-'25 niet herkiesbaar.
* Kan worden verlengd bij bijzonder besluit (artikel 9-2 van de statuten).
** Kan worden verlengd bij bijzonder besluit (artikel 9-3 van de statuten).
Christiane Baethcke is sinds 2-10-2015 Algemeen bestuurslid en niet herkiesbaar.

Van de Jubileumcommissie

Op 26 januari 1901 namen de heren H. Heukels en dr. H.W. Heinsius, gesteund door Jac. P. Thijsse en E. Heimans, het initiatief tot oprichting van de Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, eerst een Amsterdamse en later de landelijke vereniging voor veldbiologie. Bij het 50-jarig bestaan in 1951 werd onze vereniging het predikaat 'Koninklijke' verleend, waarna de vereniging als KNNV door het leven gaat.

Op 26 januari 2026 bestaat de Amsterdamse afdeling 125 jaar. Ter gelegenheid daarvan wil de afdeling Amsterdam feestelijkheden organiseren waaronder het uitbrengen van een Jubileumboek, met als werktitel *De natuurinclusieve stad: 125 natuur van Amsterdam*, bedoeld voor leden en iedereen met belangstelling en interesse in de natuur in de omgeving van en in Amsterdam. We hopen, vergelijkbaar met de uitgave *De wilde stad: 100 jaar natuur van Amsterdam* ter ere van het 100 jarig bestaan van de afdeling Amsterdam in 2001 dat wederom een keur van deskundige leden en auteurs belangeloos hun medewerking toezeggen.

Deze jubileumuitgave beoogt de dynamische Amsterdamse natuur van de afgelopen vijfentwintig jaar te beschrijven, ingeleid door een kort overzicht van 125 jaar KNNV afdeling Amsterdam. Daarna komen de hoofdstukken over inventarisatie technieken, de grote groene gebieden, de stadsparken, alle veranderingen in de biodiversiteit en het urbane district met een blik in de toekomst tot slot. Met deze jubileumuitgave laat de afdeling Amsterdam van de KNNV zien hoe professionele inzet in combinatie met burgerwetenschap en de kernwaarden van de KNNV een toegankelijk boek kunnen scheppen in de traditie van vorige jubileumboeken.

Hoewel er nog niets vast staat en alles kan veranderen willen we toch een indruk geven van de opzet van het boek.

Concept opzet jubileumboek 125 jaar KNNV afdeling Amsterdam.

Werktitel: ***De natuurinclusieve stad: 125 jaar natuur van Amsterdam***
Aantal pagina's ong. 250
Formaat 18 x 24 cm
Kleurendruk (kaartjes, foto's en tabellen)
Oplage 1000 ex
Prijs in de winkel € 29,50
Eindredacteur: vacant
Redactie: Geert Timmermans, Hein Koningen, Guus Muller, Finette vd Heide, Peter Wetzels en Lida den Ouden

Voorwoord (burgemeester/dijkgraaf AGV) > 1 pagina
Inleiding (voorzitter Guus) > 1 pagina
Hoofdstuk 1. 125 jaar KNNV afdeling Amsterdam (auteur evt. Lida, Finette & Paul) > 5-10 pagina's.
Kort de 1e 100 jaar en wat uitgebreider de laatste 25 jaar
Hoofdstuk 2. Van veenlandschap naar lobbenstad, de verandering van het Amsterdamse landschap a.d.h.v. kaarten (auteur evt. Finette) > 10 pagina's.
Hoofdstuk 3. 125 Jaar inventarisatietechnieken van botaniseertrommel tot beeldherkenning (auteur evt. Geert) > 5 pagina's.

- Flora, wetenschappelijk mededelingen en veldgidsen
- eDNA (environmental DNA)
- batloggers (ultrasone echolocatie herkenning)
- beeldherkenning
- wildcamera's
- geluidsjagers
- waarneming.nl en telmee.nl
- moderne verrekijkers en telescopen

Hoofdstuk 4. De grote groene gebieden (verschillende auteurs) > 100 pagina's
Per gebied een korte geschiedenis en kenmerken (+ kaartje) van het gebied en beschrijving van de (icoon) soorten > (max. 2-4 pagina's per gebied).

- Amsterdamse Bos
- Geuzenbos
- Brettenzone
- Het Diemerpark
- Diemervijfhoek
- Vliegenbos
- De Amstelveense Poel
- Waterland
- Amstelland
- Diemerbos
- Noorder IJplas
- Aanvullingen

Hoofdstuk 5. De stadsparken en begraafplaatsen (verschillende auteurs > 100 pagina's).
Per groentypologie (park/begraafplaats/volkstuinen/tuinen) een korte geschiedenis en kenmerken (+ kaartje) van het gebied en beschrijving van de (icoon) soorten (zie ook Kurpershoek, & Ligtelijn, 2001. De Parken van Amsterdam) en voor de begraafplaatsen (De Roever & Bierenboord-spot, 2004. De begraafplaatsen van Amsterdam) > (max. 10-15 pagina's per typologie).

- De vooroorlogse parken (Vondelpark, Oosterpark, Sarphatipark, Flevopark, Bilderdijkpark, Wertheimpark, Westerpark)
- De wederopbouwparken (Rembrandtpark, Erasmuspark, Beatrixpark, Sloterpark, Gijsbrecht van Aemstelpark)
- De nieuwe parken (Amstelpark, park Frankendael, Noorderpark, ML King

park, Mandelapark)
- De juweeltjes Jac. P. Thijssepark, De Braak
- De begraafplaatsen
- De volkstuinen
- De Keurtuinen en buitenplaatsen

Hoofdstuk 6. De verandering, specialisten aan het woord (verschillende auteurs) > 100 pagina's.
Per groep een korte schets van wat er in Amsterdam is te vinden (afgezet tegen het verleden) > per groep max. 5 pagina's
- Zoogdieren
- Vleermuizen
- Vogels
- Reptielen & amfibieën
- Vissen
- Flora
- Korstmossen
- Paddenstoelen
- Dagvlinders en libellen
- Wilde bijen
- Nachtvlinders
- Zweefvliegen

Hoofdstuk 7. Het urbane district (verschillende auteurs) > 25 pagina's.
- De bomen van de stad
- Planten van de stad
- Insecten van de stad
- Ecologische structuur
- Natuurinclusief bouwen
- Ecologisch beheer
- Het bodemleven
- Amsterdam 2050

We zijn in onderhandeling met de KNNV Uitgeverij uit Zeist. Een mooie uitgave vraagt om een flinke investering. Bijgaand presenteren we de begroting. Deze begroting is een streven, daadwerkelijke kosten en inkomsten kunnen anders uitvallen.

Het bestuur van de KNNV afdeling Amsterdam, en de jubileumcommissie, vraagt haar leden om financiële donaties. Deze donaties kunnen dankzij onze ANBI status als aftrekposten voor de belasting gebruikt worden. Gelukkig zijn er al leden die een bedrag toegezegd hebben maar we hopen op meer donaties. We hopen dat de leden van de vereniging dit initiatief willen stimuleren en financieel ondersteunen (NL91 INGB 0003506096 t.n.v. KNNV-Amsterdam o.v.v. Donatie 125 jarig Jubileumboek).

Het benaderen van auteurs en overige medewerkers moet nog beginnen. We hebben wel een lijst van mogelijke namen. Hierbij vragen we leden die over bepaalde onderwerpen uit de inhoudsopgave specifieke kennis hebben en zouden willen meewerken aan deze jubileum uitgave om zich aan te melden bij een van de commissieleden.

De jubileumcommissie bestaat uit Lida den Ouden, Peter Wetzels, Geert Timmermans, Finette van der Heide, Hein Koningen en Guus Muller.

Begroting 125 jaar KNNV Amsterdam (Versie 17 november 2021)

Kosten	**N**	**€ / st**	**Kosten**
Organisatiekosten, werkgroep en bestuur	1	€ 500,00	€ 500,00
KNNV Uitgeverij (& verkooprecht 300 v.d. oplage van 1000 ex.)	1	€ 12.000,00	€ 12.000,00
Vergoedingen voor auteurs / foto's / redactie	5	€ 25,00	€ 125,00
Promotie, communicatie, convocaties	1	€ 750,00	€ 750,00
Organisatie jubileumfeest en presentatie jubileumboek	1	€ 6.500,00	€ 6.500,00
Lezinggevers jubileumfeest	4	€ 50,00	€ 200,00
Inkoop boeken voor eigen leden KNNV-Amsterdam	300	€ 16,50	€ 4.950,00
Inkoop boeken voor verkoop door KNNV-Amsterdam	310	€ 16,50	€ 5.115,00
Inkoop boeken voor schrijvers, fotografen en andere medewerkers	40	€ 16,50	€ 660,00
Inkoop boeken voor sponsoren	50	€ 16,50	€ 825,00
Verpakking en porti	390	€ 7,00	€ 2.730,00
Onvoorzien	1	€ 1.000,00	€ 1.000,00
Totale kosten			€ **35.355,00**

Opbrengsten	**N**	**€ / st**	**Kosten**
Verkoop jubileumboeken door KNNV-Amsterdam	310	€ 30,00	€ 9.300,00
Gift van boeken door KNNV aan haar leden	300	€ -	€ -
Gift van boeken aan schrijvers, fotografen en andere medewerkers	40	€ -	€ -
Gift van boeken aan sponsoren	50	€ -	€ -
Donatie lid KNNV-Amsterdam	1	€ 750,00	€ 750,00
Donaties overige leden KNNV-Amsterdam	10	€ 200,00	€ 2.000,00
Sponsoren, particulier	2	€ 500,00	€ 1.000,00
Sponsoring Gemeente Amsterdam	1	€ 2.500,00	€ 2.500,00
Sponsoring door Fonds (nog anoniem), nummer 1	1	€ 8.000,00	€ 8.000,00
Sponsoring door Fonds (nog anoniem), nummer 2	1	€ 5.000,00	€ 5.000,00
Totale opbrengsten			€ **28.550,00**

Batig saldo	**Kosten**
Negatief saldo Jubileumfeest KNNV-Amsterdam 125 jaar	-€ 6.805,00
Te financieren uit reservering KNNV Amsterdam	€ 6.805,00

Jaarverslag Blaadje

Ook in 2021, het tweede Covidjaar op rij, is Blaadje traditiegetrouw vier keer verschenen. Landschapsarchitect en vogelkenner Rob van Dijk heeft ze weer prachtig gelay-out en van foto's voorzien. Al dan niet toegestuurd door schrijvers of excursieleiders. De dikte varieerde nauwelijks, (24-28 pagina's) omdat ook dit jaar vaak aankondigingen van bijeenkomsten en excursies vervielen, waardoor er ook minder verslagen van excursies bij de redactie binnenkwamen. Ook dit jaar zijn we weer veel dank verschuldigd aan het huidige bestuur en oud-bestuurders, als Geert Timmermans en Hein Koningen, en Christiane Baethcke, die elk kwartaal weer veel pagina's wisten te vullen. Daarnaast zijn we dank verschuldigd aan actieve leden, in het bijzonder Frans (tekst, foto's) en Loes (foto's) van der Feen, Edo Goverse en Trees Kaizer, Jetske van den Bijtel (paddenstoelen), Carla Kuit (vleermuzien) en natuurlijk Hein Koningen en Ria Simon voor hun in memoriam van Peter Heijtel en Finette van der Heide o.a. over het heengaan van Gerritje Nuisker.
De redactie hoopt ook in 2022 op veel lezersbijdragen. En vooral een doorstart naar een normaal leven. Ik verheug me op de lente en het verschijnen van de SOVON Vogelatlas van Amsterdam!

Namens de redactie, Tobias Woldendorp

Jaarverslag Paddenstoelenwerkgroep 2021

Ook het jaar 2021 stonden de activiteiten van de paddenstoelenwerkgroep onder druk door de coronapandemie. Net als in 2020 konden we door de maatregelen de werkavonden niet in de kantine op DNO houden. Gelukkig konden we in de herfst twee keer in de kantine van Volkstuinpark Rust en Vreugd en drie keer in het Huis van de Wijk in Geuzenveld in een zaal bij elkaar komen voor de determinatie van paddenstoelen. Twee keer kwamen we met een handvol mensen bij mij thuis voor de werkavond bij elkaar.
De op 24 oktober geplande excursie in de Slatuinen ging door onder veel belangstelling.

Pop-up excursies
Het was een goed kelkzwammenjaar. Begin maart hadden we twee kelkzwammenexcursies met een gesteld maximum aantal deelnemers van 6 en nog een kelkzwammenexcursie in het Ruige Riet. In april hadden we een voorjaarspaddenstoelen/morieljesexcursie in het Geuzenbos georganiseerd, ook deze excursie met een maximum aantal deelnemers van 6 had zoveel belangstelling dat hij herhaald werd. In oktober hadden we nog een pop-up-excursie in het Amsterdamse Bos. In november zijn wij nog op paddenstoelenexcursie in de Lange Bretten geweest, gevolgd door een vroege kelkzwammenexcursie in december in het Ruige Riet, een gedeelte van het Sloterpark.

Basiscursus paddenstoelen
De Nederlandse Mycologische Vereniging, NMV, heeft samen met de KNNV een Basiscursus Paddenstoelen ontwikkeld. De cursus bestaat uit vijf theorielessen en vijf veldexcursies. Tijdens deze cursus komen onderwerpen aan bod zoals bouw en ontwikkeling, ecologie, veldkenmerken en herkenning van geslachten en vormgroepen. In samenwerking met Gerard Koopmanschap heb ik deze cursus in september en oktober 2021 kunnen geven, het lezingengedeelte in de kantine van Tuinpark de Bretten. Voor de cursus was volop belangstelling: wij hadden 21 cursisten en nog een reservelijst van 18 personen De excursielocaties waren Landgoed Elswout, het Spanderswoud, het Amsterdamse Bos, het Ruige Riet en het Koningshof. Lida den Ouden heeft geassisteerd bij de cursusexcursies en in het Koningshof had Alfons Vaasen, die het daar op zijn duimpje kent, de leiding. De cursus werd heel goed beoordeeld. Verrassend was dat zich opvallend veel jonge mensen hadden opgegeven.
Paddenstoelen staan volop in de belangstelling, dat is ook te merken aan de aanmeldingen voor de werkgroep. De paddenstoelenwerkgroep bestaat nu uit 15 personen, maar het is nog niet voorgekomen dat iedereen gelijktijdig aanwezig was.

De traditionele feestelijke afsluiting kon dit jaar weer niet plaatsvinden. Al met al een jaar met beperkingen, maar ook van stug doorgaan.

Christiane Baethcke

Van de Ledenadministratie

Op 1 januari 2022 telde onze vereniging 302 leden.
Het afgelopen jaar heeft een aantal leden ons verlaten, maar sinds het vorige BLAADJE hebben wij 6 nieuwe leden kunnen verwelkomen:
Lida Stroomer, Hanneke Dragtsma, Sergei Herczog, Marisa Stoffers, Yvon Steege en Maurits van der Graaf

Nogmaals van harte welkom!
Zoals eerder aangekondigd, beëindig ik mijn functie als ledenadministrateur op 1 februari a.s.
De afgelopen 11 jaar heb ik als zodanig het wel en wee van de vereniging van dichtbij mogen meemaken. In het begin daalde het ledenaantal, maar de laatste jaren is dat redelijk stationair gebleven; rond de 300.

Voor een vereniging, die over enkele jaren het 125-jarige jubileum gaat vieren een hele prestatie.
De “KNNV” is toen begonnen in een tijd zonder radio, televisie, telefoon, etc. met

weinig tot geen “concurrentie” van de vele natuurverenigingen en stichtingen, die we nu zien. En natuurlijk zonder de vele sites met eindeloze databases, webcams, YouTube-filmpjes, tijdschriften etc. waardoor we de natuur in onze huiskamer kunnen halen.

En toch blijven we bestaan!
Wel hopen we - met de hele wereld – dat onze traditionele activiteiten als de bus- en veldexcursies, onze lezingen en werkgroepen weer hervat kunnen worden op een normale manier en dat wij ook weer actief aan onze ledenwerving kunnen werken d.m.v. de minicursussen en het werven van excursie- en werkgroepleiders.

De ledenadministratie wordt overgedragen aan Anja van der Lingen, die zich op een zeer voortvarende manier heeft ingewerkt en zich het nieuwe administratiesysteem van de Landelijke Vereniging heeft eigen gemaakt.
Bij het verschijnen van dit BLAADJE is mogelijk dat het emailaccount al overgezet naar Anja; zo niet dan zal dit spoedig gebeuren. Het email-adres blijft onveranderd is.
De contactgegevens van Anja zijn:
Anja van der Lingen
Nieuwemeerdijk 265,
1171 NP BADHOEVEDORP
ledenadministratie@amsterdam.knnv.nl
020 3484 088 of 06 2989 1797

Ook met vragen over de contributie kan iedereen bij Anja terecht.
En denk vooral aan het doorgeven van wijzigingen in huis- en emailadressen en voorkeuren voor BLAADJE digitaal en/of op papier.
Het volgende stukje van de ledenadministratie zal dus door Anja geschreven worden.
Tot besluit: met een gerust hart kan ik mijn functie uit handen geven. Van harte welkom Anja!

Over de voortzetting/hervatting van de Nieuwsbrief wordt nog nagedacht: kandidaten van harte welkom.

Paul van Deursen

Jaarverslag van de Plantenwerkgroep

Vanaf begin februari tot ongeveer half oktober heeft de PWG om de week een digitale Jitsi-bijeenkomst gehouden, omdat bijeenkomen in de kantine van DNO net als vorig jaar niet mogelijk waren. Dit trok nieuwe belangstellenden. De eerste paar keren mogen ze deelnemen als toehoorder. Het is bij een aantal van hen zo goed bevallen, dat het ons nieuwe leden heeft opgeleverd. Net als vorig jaar groeide de PWG dan ook. Er waren avonden bij dat er 20 deelnemers waren.
In deze Jitsi-bijeenkomsten werden met schermdelen PowerPointpresentaties getoond, of foto's van waarnemingen. Het grootste deel van de presentaties werd verzorgd door Peter en Hanneke, maar de overige leden werden steeds uitgenodigd een bijdrage te leveren. Dat is dan ook regelmatig gebeurd.
Twee keer werd er gezamenlijk online gedetermineerd. Elke deelnemer kreeg een doosje opgestuurd met daarin genummerde zakjes gras. In het voorjaar werden vegetatieve grassen opgestuurd en ging het determineren met de sleutel voor vegetatieve grassen van Amsterdam. De sleutel bevat de 42 algemeenste grassen van Amsterdam en omgeving. Later in het jaar werden bloeiende grassen met de Heukels op naam gebracht.
Er kwamen gedurende het seizoen vele onderwerpen aan bod. Min of meer compleet:
Stinzenplanten (in 4 delen). Hanneke Waller
Foto's van planten in de Allgäuer Alpen. Peter Wetzels
Witte kruisbloemigen. Peter Wetzels
Speenkruid en Paardenbloem (digitaal) determineren met de Heukels' Flora. Hanneke Waller
Het herkennen van vegetatieve grassen. Peter Wetzels
Foto's van bomen, met extra aandacht voor wilgen (diverse keren, het seizoen volgend). Simon Pepping
Spontane bomen in plantsoenen. Peter Wetzels
Dwergbomen uit de Allgäuer Alpen. Peter Wetzels
Beschermde soorten, zoals Rode Lijst-soorten, Natura 2000-soorten en EU-habitatrichtlijn-soorten. Hanneke Waller
Gezamenlijk determineren van vegetatieve grassen. Peter Wetzels
Bijzondere vondsten; in en rond Amsterdam, in heel Nederland, maar ook in het buitenland. Diverse personen, waaronder Ietje van Dongen, lieten hun vondsten zien en vertelden erover. Els Trautwein heeft ons zelfs vanaf de camping in Spanje foto's laten zien van vondsten tijdens haar vakantie in Frankrijk en Spanje.
Gezamenlijk determineren van bloeiende grassen. Peter Wetzels
Kleine gele composieten (op Paardenbloem gelijkende soorten). Hanneke Waller
Leo Boelé heeft ons laten kennismaken met de nieuwe indeling van de Ganzenvoeten in de Heukels' Flora (lastige soorten!).
Quizjes aan de hand van foto's. Hanneke Waller
Basterdwederik (Epilobium). Hanneke Waller
Simon Pepping en Ietje van Dongen hebben ons in drie bijdragen het verschil tus

sen bemeste en onbemeste slootkanten laten zien. Simon heeft hiervoor speciaal vanuit een bootje foto's voor ons gemaakt om ons te kunnen vertellen over rietkragen in het Ilperveld, gezien vanaf het water.
Fotoverslagen van een plantenexcursie in juli 2021 naar het Kennemermeer en van een streepexcursie in september 2021 rond de Haarlemmerstraat in A'dam.
Hanneke Waller
Op 24 maart 2021 begon FLORON met een digitale Basiscursus Flora. Uiteindelijk deden acht leden van onze PWG mee aan deze cursus. Dit was voor ons een reden om bij Jitsi niet alleen mooie plantenfoto's te laten zien, maar dat af te wisselen met het overdragen van kennis. Deze cursus bracht deelnemers in contact met lokale plantenwerkgroepen. Ook dit heeft ons later in het seizoen nog nieuwe leden opgeleverd.
Peter Wetzels heeft negen excursies gegeven. In het begin van het jaar vooral voor de beginners. Twee excursies waren niet voor de PWG, maar voor de Basiscursus van Floron maar daar zaten PWG leden bij. De overige excursies worden gedaan voor KNNV en Floron en staan ook open voor niet-leden van de KNNV.
Dit jaar heeft Hanneke Waller de inventarisaties van kilometerhokken door de PWG, de zogenaamde hokdagen, weer opgestart. Deze begonnen niet zoals we gewend zijn begin mei, maar pas begin juli, omdat Hanneke eerst dubbel gevaccineerd wilde zijn. Het maximum aantal deelnemers was conform de coronaregels. Omdat we laat begonnen en vorig jaar niets hebben kunnen doen, zijn we wat vaker op stap gegaan. Met steeds twee weken ertussen hebben we in totaal zeven hokdagen gehad. Het bracht ons in A'dam West (Surinameplein), A'dam Noord (Mosveld), Amstelveen (Meander), Abcoude (Rien Nouwen Aquaduct), Amsterdam Station Sloterdijk, Buitenveldert en nogmaals Amsterdam Noord (Buikslotermeerplein). Het hok in Buitenveldert werd gecombineerd met een rondleiding in de Botanische tuin Zuidas. De hokdagen zijn uitsluitend voor leden van de PWG. Het accent lag bij de hokdagen niet op het vinden van zoveel mogelijk soorten wilde en verwilderde planten. Vanwege de diverse nieuwe PWG-leden is relatief veel aandacht besteed aan het uitleggen van termen en het determineren.
Van de hokdagen is steeds uitgebreid verslag gedaan aan de hele PWG via email. Er was altijd wel een leuke vondst bij, zoals bijv. Potentilla supina (Liggende ganzerik) op de stoep bij het metrostation Noord. Wanneer je op het verspreidingskaartje van Liggende ganzerik kijkt, blijkt dat er slechts 1 rode stip was in Amsterdam, in het Westerpark. In de verre omgeving verder niet. Het is een soort van het rivierengebied, zie https://www.verspreidingsatlas.nl/1012.
De leden van de PWG hebben in de week voor de laatste Jitsi-avond Peter Wetzels en Hanneke Waller uitgebreid bedankt voor hun inzet gedurende het hele botanische seizoen. Lida den Ouden en Carla Kuit kwamen hen thuis een verrassing brengen, wat door hen beiden zeer gewaardeerd werd. Ze kregen boekenbonnen die vergezeld werden van producten uit de tuinen van Lida en Carla.
We hopen volgend jaar in het nieuwe verblijf op DNO weer bijeen te kunnen komen voor de werkgroepavonden. Om planten goed te bekijken moet je die vasthouden dus dat gaan we zeker weer doen op DNO. Toch willen we ook dan

Jitsi-bijeenkomsten blijven houden. Presentaties geven via Jitsi gaat eigenlijk gemakkelijker dan op DNO, maar de interactie met de toehoorders is een stuk minder. Dus de avonden met presentaties zoals opening en sluiting van het seizoen houden we waarschijnlijk op DNO, maar informatieve toelichtingen kunnen prima met Jitsi. We gaan in ieder geval weer ons best doen om in 2022 een leuk en leerzaam botanisch jaar te organiseren. Hoe dat gaat worden daar moeten we nog over nadenken.

Peter Wetzels en Hanneke Waller

Verslag Nachtvlinders van Groot-Amsterdam 2021

In 2020 is een start gemaakt met het systematisch inventariseren van nachtvlinders binnen Groot-Amsterdam. Subsidie voor de aanschaf van materialen (lamp/laken/aggeragaat etc.) werd toen gerealiseerd via de Ger van Zanen-Voucher en het Betrekken bij Groen Fonds. In 2021 zijn 17 pop-up excursies georganiseerd. Deze worden via een WhatsApp-groep aangekondigd waarna de volgende dag de resultaten worden gedeeld.

Locaties
Voor de monitoring is er toestemming van Staatsbosbeheer (Diemerbos & Houtrak), Amsterdamse Bos, Groengebied Amstelland om 's nachts te inventariseren. Maar er wordt ook bij tuinparken (Tuinpark Dijkzicht, Tuinpark Eigen Hof en Tuinpark Rust & Vreugd) en particulieren (Nieuwe Meer) geteld. Het seizoen begon in april met een demonstratie voor VARA's Vroege Vogels. Zij maakten een televisieuitzending over de Diemerscheg. Een opstelling met genoemde materialen is geplaatst bij de Diemervijfhoek. Helaas was het een koude en vochtige avond in april waarbij maar één vlinder kwam opdagen voor de camera. De jaarlijkse demonstratie in het Tuinpark Eigen Hof in het kader van de Nationale NachtvlinderNacht is uiteindelijk doorgegaan. Bijzonder waren de nachten op de Israëlische Begraafplaats bij het Flevopark en de nacht in dierentuin Artis. Ter afsluiting van het seizoen is er een demonstratie gegeven op Sportpark Middenmeer voor Natuur, je beste buur – Buurtgroen 020.

Samenvatting
Er zijn zo'n 210 macronachtvlindersoorten gevangen uit tien verschillende families. Aantallen per soort zijn zo goed mogelijk bijgehouden en in totaal zijn er 1.258 vlinders op het laken geteld. Ook de microvlinders zijn zoveel mogelijk bijgehouden. Er zijn 740 exemplaren gevangen, bestaande uit 134 soorten. Dit komt redelijk overeen met het 2020-seizoen. Aantallen zijn zo goed mogelijk per soort bijgehouden en in totaal zijn er 1.658 vlinders op het laken geteld. Van de microvlinders waren toen 1.060 exemplaren geteld, goed voor 155 soorten. In 2020 zijn

er wel zes avonden meer geïnventariseerd en was het een relatief warm en droog seizoen, ideaal om te nachtvlinderen. Terwijl seizoen 2021 te boek staat als een frisse en vooral natte zomer. Minder gunstig voor een nachtvlinderopstelling.

Tot zover de cijfers. De schoonheid achter deze aantallen is na te kijken in de jaarrapportage, te vinden op de KNNV-website (https://knnv.nl/kennisbank/verslag-nachtvlinder-inventarisaties-groot-amsterdam-2021/). Van alle soorten is een foto opgenomen zodat de diversiteit en pracht in een oogopslag zichtbaar is. In het 2020-verslag werd dieper ingegaan op indicator-soorten. In het 2021-verslag zijn vergelijkingen gemaakt van gebieden waar eerder ook is geïnventariseerd. Op sommige gebieden wordt al sinds 2018 jaarlijks geteld (Tuinpark Eigen Hof en Diemerbos). Uiteraard is dit indicatief. Geen enkele avond is hetzelfde. En zeker de seizoenen en inspanningen kunnen verschillen waardoor andere soorten wel/niet verschijnen.

Hoogtepunten
Twee soorten zijn voor het eerst in Groot-Amsterdam aangetroffen. De wederikdwergspanner (Anticollix sparsata) en draak (Harpyia milhauseri). Eerstgenoemde is bevestigd door twee experts en de tweede naam is geen grap. Vreemde namen zijn er te vinden binnen deze soortgroep. Meestal zijn deze afgeleid van het uiterlijk van de rupsen.
Enkele bijzondere waarnemingen (enkele keren eerder gemeld) zijn soorten als:

berkenbrandvlerkvlinder	*Pheosia gnoma*
bessentakvlinder	*Eulithis mellinata*
elzenuil	*Acronicta alni*
geelblad	*Ennomos quercinaria*
gele oogspanner	*Cyclophora linearia*
gevlamde uil	*Actinotia polyodon*
heremietuil	*Ipimorpha retusa*
iepentakvlinder	*Ennomos autumnaria*
lichte blokspanner	*Lobophora halterata*
moeraswalstrospanner	*Orthonama vittata*
ringelrups	*Malacosoma neustria*
variabele eikenuil	*Nycteola revayana*
wilgentandvlinder	*Notodonta tritophus*

Van de microvlinders zijn de spireaboogbladroller (Acleris shepherdana), bruine oogbladroller (Epinotia signatana) en topbladroller (Cnephasia longana) bijzondere waarnemingen.

Deelnemen?
Voor 2022 zijn de eerste uitnodigingen van KNNV-leden binnen om te komen nachtvlinderen bij o.a. Tuinpark Amstelglorie en Tuinpark Rust & Vreugd. En uiteraard zal er weer in het Amsterdamse Bos, Diemerbos en Groengebied Amstelland worden geïnventariseerd. En, bovenal, eigen inbreng welkom! Een keer deelnemen? Dat kan door een mail te sturen met je 06-nummer of rechtstreeks te appen om toegevoegd te worden op WhatsApp-groep.

Edo Goverse
goverse@hotmail.com
06-57616249

& Trees Kaizer

Geelblad; Foto Edo Goverse

Draak; Foto Edo Goverse

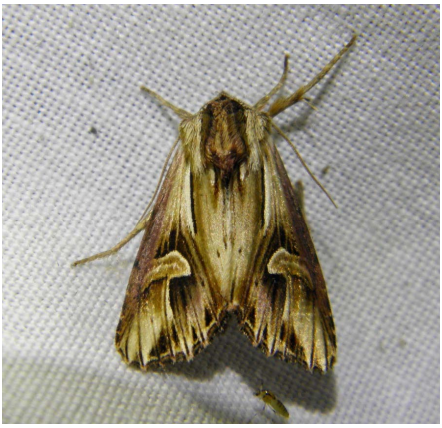

Gevlamde uil; Foto Edo Goverse

Nederlandse vogels in hun domein
Robert Kwak &
Jip Louwe Kooijmans
KNNV UITGEVERIJ
Vogelbescherming Nederland

Nederlandse vogels in hun domein

Robert Kwak en Jip Louwe Kooijmans, Uitgegeven door: KNNV uitgeverij 2021.

Nederlandse vogels in hun domein is een lijvig boekwerk van 680 pagina's. De auteurs beschrijven de avifauna van de Nederlandse landschappen. Hiertoe baseren ze zich op het werk van Luuk Tinbergen. Tinbergen onderzocht telkens 10 hectare bos op de Veluwe en binnenduinrand en maakte daar tekeningen bij, die precies aangaven welke broedvogels er in welke hoeveelheden in de betreffende stukken bos voorkwamen. De auteurs wilden dit voor alle landschappen doen. Zij onderscheiden 6 hoofdlandschappen, die in totaal onderverdeeld worden in 71 landschappen (domeinen). Een enorme klus, waarvan het resultaat er mag wezen!
Per landschap worden de karakteristieken aangegeven voor wat betreft broed- en wintervogels. Met behulp van de schema's zie je dan in een oogopslag hoeveel soorten vogels in welke dichtheid er in dat landschap voorkomen. Die vogels zijn dan onderverdeeld in schaarse en algemene broedvogel en schaarse en algemene wintervogels. Verder wordt er met zogenaamde gildes gewerkt, naar analogie van de gildes die we kennen van de Middeleeuwen, maar dan voor vogels. Bij broedvogels is de indeling dan naar de nestplaats, dus bijvoorbeeld vogels van struiken, vogels van moerasvegetatie etc. Bij wintervogels is dat de voedselkeuze, bijvoorbeeld zaadeters of insecteneters. De trends in het voorkomen van die gildes worden dan in grafieken weergegeven. Tezamen met de beschrijvingen van het domein geeft dat een helder beeld waarom bepaalde vogels zijn toegenomen of afgenomen en wat daar dan de oorzaak van zou kunnen zijn. Voor de landschappen (domeinen) worden ook zoveel mogelijk bedreigingen en kansen aangegeven. Hiertoe introduceren de auteurs het begrip Basiskwaliteit. De Basiskwaliteit staat voor de noodzakelijke kwaliteit van een leefgebied voor algemene soorten om er een geschikt leefgebied te vinden. Het idee daarachter is een integrale aanpak van bescherming. Niet de soort staat centraal, maar het domein waarin de vogels leven. Als dat domein voldoet aan de Basiskwaliteit, dan kunnen immers de algemene soorten er leven.
Nederland verstedelijkt steeds meer, daarom wordt in dit boek ook veel aandacht besteed aan de stedelijke gebieden. Er worden maar liefst 14 verschillende stedelijke domeinen onderscheiden.
Al met al een prachtig boekwerk, een mooi naslagwerk. Vooral heel nuttig voor beleidsmakers, terreinbeheerders, vogelwerkgroepen en een ieder die geïnteresseerd is in natuurbescherming.
Prijs is € 74,95

Jan Timmer

Excursie- en lezingenprogramma KNNV- afdeling Amsterdam 1e kwartaal 2022 en 2e kwartaal 2022

Disclaimer
Ook de komende tijd zullen er nog Coronamaatregelen van kracht zijn. Deze gelden ook voor de activiteiten van de KNNV. De Blokhut, ons nieuwe onderkomen op (DNO) De Nieuwe Ooster, was per 1 januari nog niet klaar omdat er nog onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd moesten worden. We zijn er niet zeker van of de geplande excursies of bijeenkomsten van de werkgroepen in de Blokhut door kunnen gaan, maar dat hoort u vanzelf na opgave.

De Blokhut staat vlak bij de hoofdingang van DNO, die goed te bereiken is met tram 19 en bus 41.

Het vaststellen van het excursieprogramma heeft plaatsgevonden in een periode van onzekerheid. Bij het ter perse gaan van dit nummer van Blaadje leven we in een gedeeltelijke lockdown en is er nog weinig mogelijk. We hopen dat de geplande excursies doorgang kunnen vinden, maar er is altijd de mogelijkheid dat de KNNV of de excursieleiders de excursies afblazen of naar een later tijdstip te verplaatsen. Er bestaat ook een mogelijkheid dat excursies of online lezingen via de Nieuwsbrief worden aangekondigd. Voor actuele informatie over de excursies en lezingen raden wij aan om de website regelmatig te bekijken: https://www.knnv.nl/agenda/312

Om de excursies of een lezing zo veilig mogelijk te maken voor alle deelnemers zijn er de volgende regels:
- U geeft zich van tevoren op per mail bij de excursieleider.
- Daarna krijgt u de tijd van vertrek of de verzamelplaats.
- U komt niet als u zich niet lekker voelt of Coronasymptomen heeft.
- Instructies van de excursieleiders worden zonder gedoe opgevolgd.
- Leen geen kijkers of andere materialen uit, maar neem voor de zekerheid wel handgel mee.
- U bent zelf verantwoordelijk, maar kan een ander wel aanspreken als die zich niet aan de regels houdt.
- Voor alle excursies geldt een maximum aantal deelnemers. Dit kan verschillen naar de aard van de excursie.
- Deze regels gelden ook voor mensen die gevaccineerd zijn tegen corona.

POP-UP EXCURSIES

Paddenstoelenexcursies
In overleg met Christiane Baethcke worden de paddenstoelen-excursies voorlopig

niet meer vooraf vastgesteld. Er doen zich vaak onverwachte situaties met pad-denstoelen voor of (zeer) bijzondere soorten verschijnen op niet gedachte plekken. Christiane zal daarom de excursies in pop-up vorm organiseren. Deze worden aan u bekend gemaakt via email.

Nachtvlinderexcursies
Ook in 2022 worden er pop-up excursies georganiseerd. Deze aanpak is nodig omdat de weersomstandigheden relatief goed moeten zijn (geen regen of harde wind, geen volle maan). Heb je interesse deel te nemen mail dan naar Edo Goverse (goverse@hotmail.com) of app (06-57616249) voor een app-groep. En uiteraard is eigen inbreng voor een locatie altijd welkom! Zie ook het artikel in Blaadje 2020/3.

Uilenballenpluisavond o.l.v. Nico Jonker & Geert Timmermans gaat starten
Muizen, woelmuizen en spitsmuizen zien we maar zelden en het vangen ervan is doorgaans zeer tijdsintensief en bovendien weinig succesvol. Het is dus raden naar de verspreiding van de verschillende soorten. Uilen kunnen ons daarbij helpen door te onderzoeken wat zij zoal gegeten hebben. Voor verspreidingsonderzoek van kleine zoogdieren zijn kerkuilen geschikte medewerkers. Ze zijn niet kieskeurig en eten de door veel roofdieren versmade spitsmuizen. Er is al een redelijk beeld van de verspreiding van de muizen in de provincie, maar het blijft natuurlijk interessant om te zien hoe de muizenstand en met welke soorten deze zich ontwikkelt. Om deze trends te onderzoeken worden er onder deskundige leiding pluisavonden gehouden.
Per jaar worden er 4-5 pluisavonden georganiseerd. Vanaf 1 januari 2022 gaan we gebruik maken van de Blokhut als pluislocatie. Heb je interesse deel te nemen en sta je nog niet op de mailinglijst stuur dan een bericht naar Geert Timmermans (harmat4@xs4all.nl). Als er een pluisavond wordt georganiseerd krijg je een mail en is aanmelden mogelijk.

Zaterdag 29 januari 2022 Vogelexcursie zee- en kustvogels naar de Zuidpier van IJmuiden o.l.v. Fons Bongers
Het is een dagexcursie, bij echt winterweer laarzen en poolkleding mee. In geval van twijfel met het weer (harde regen, mist, pak sneeuw, ijzel, e.d.) kan de excursieleider besluiten de excursie niet te laten doorgaan. Het gebied tussen de pieren van IJmuiden is een bijzonder vogelgebied. Vooral in de winter kunnen we er bijzondere soorten van de kust treffen. De precieze verzamelplek wordt bij het aanmelden bekend gemaakt. Start excursie 10.30 uur.
Er is plek voor maximaal 15 personen. Deelnemers dienen zich per email (fonsbongers@hotmail.com) aan te melden.

Zaterdag 5 maart 2022 Insectenexcursie Flevopark o.l.v. de Insectenwerkgroep
Verzamelen: 13.00 uur voor ingang Flevoparkbad. Aanmelden is niet nodig maar we vertrekken om 13.10 uur.
Thema: Voorjaar.
We beginnen dit jaar met een heel afwisselend gebied. Het Flevopark is één van onze mooiste stadsparken. Begin maart kan er al heel wat vliegen. We hopen op galwespen, wantsen, kleine vliegjes, boomhommels en metselbijen.
Contact: chrisvanhaagen@gmail.com, 0611853999.

Zondag 13 maart 2022 Excursie: Evolutie van de Planten o.l.v. Arend Wakker
Speciaal voor de KNNV geeft Arend Wakker, KNNV lid en hortus gids, een rondleiding langs en door de evolutie van de planten. Een tocht van 600 miljoen jaar samengebald in één wandeling onderbroken door een kop koffie.
De evolutie bepaalt onze looproute met voor de koffie de grote tour: bacteriën, algen, schimmels, korstmossen, mossen, wolfsklauwen, varens, zaadvarens, zaadplanten, naaktzadigen en bloemplanten. Hier zien we onder andere hoe zaadplanten ontstaan uit sporenplanten en welke impact planten wereldwijd hadden op ons klimaat en op de samenstelling van de oceanen. Eigenlijk is de evolutie één samenhangend verhaal van planten, dieren en de veranderende aarde.
Na de koffie bezoeken we een paar hoogtepunten (nou ja wat is een hoogtepunt?) van de evolutie van de bloemplanten zoals de enorme Philodendron in de Palmenkas met daarna als tegenstelling de kleinste bloemplant op aarde, de tulpen zoals ze ontstonden op de berghellingen van de Himalaya en een wonderlijke soort maretak verborgen in een woestijnplant.
Toegang: €11.50 (stadspas: €1), coronapas is mogelijk nog verplicht.
We verzamelen zondag 13 maart om 10.00 uur bij de Hongaarse eik achter de ingang. Naar verwachting zijn we rond 13.00 uur klaar, maar de nazit is in principe oneindig.
Er is plaats voor 15 personen. Deelnemers dienen zich per email (a.wakker@tele2.nl) aan te melden.

Zaterdag 19 maart 2022 Fietsexcursie naar het Landje van Geijsel en de Ronde Hoep o.l.v. Jos Brouwer.
Het landje van Geijsel is een plas-dras gebied bij Ouderkerk waar doortrekkende en terugkerende vogels neerstrijken om uit te rusten. In de tweede helft van maart zullen er onder andere heel veel van onze weidevogels te zien zijn, soms wel duizenden tegelijk.
Sinds 2019 is het Landje van Geijsel in eigendom van Landschap Noord-Holland en er staat een vogelkijkhut waar wij natuurlijk gebruik van gaan maken.
Het Landje van Geijsel ligt bijna tegen de Ronde Hoep aan, waar de Boeren van Amstel melkveehouderij combineren met weidevogelbescherming. Landschap Noord-Holland heeft ook een groot deel van de Ronde Hoep in bezit. Dit is een reservaat waar uitzonderlijk veel weidevogels broeden. Wij zullen er nog geen

broedende vogels zien, maar in deze tijd zullen we zeker al teruggekeerde vogels zien die hun territorium aan het verkennen of bemachtigen zijn of die het al aan het verdedigen zijn tegen concurrenten en mogelijk zien we ook al wat baltsgedrag. Deels in dit reservaat, deels elders in de Ronde Hoep is een vossenraster geplaatst. Na de lunchpauze gaan wij op bezoek bij een van melkveehouders van de Boeren van Amstel en daarna bij de beheerder van het vossenraster. Wij gaan hun verhalen horen en we kunnen onze vragen stellen. Het belooft een interessante dag te worden!
We verwachten niet eerder dan 16.00 terug te zijn bij ons verzamelpunt in Amsterdam Oost. Wie wil kan eten en drinken meenemen, maar omdat het nog wel koud kan zijn zullen we onderweg ook een lunchpauze in een horecagelegenheid houden.
We verzamelen om 9.00 uur. De verzamelplaats wordt bekend gemaakt na opgave. Er kunnen maximaal 15 mensen mee. Bij slecht weer kan de excursie verzet worden. Opgeven bij Jos Brouwer: j.brouwer36@upcmail.nl

Vrijdag 25 maart 2022 Geelsterren-excursie naar Haarlem o.l.v. Hein Koningen
Haarlem is een belangrijke groeiplaats van stinsenplanten waaronder de bosgeelster en de weidegeelster. De laatste zijn kleine, wilde bolgewassen die er in grote aantallen groeien in de openbare ruimte en zo kleurrijke vegetaties vormen. Best spectaculair voor planten die gewoonlijk 10-15 cm hoog worden, met bladen van ½ - 1 cm breed en gele bloemen van 1½ - 2 cm doorsnee.
Vooral bij zonnig weer gaan de bloemen open en kleuren de groeiplekken geel. Deze kleinschalige, natuurlijke bollenvelden hebben een sterk ingetogen karakter, dit in tegenstelling tot de grootschalige kleurvlakken van de bekende velden cultuurbollen.
We hopen zeker ook andere stinsenbolletjes te zien.
We bezoeken het Frederikspark, de tuin van het Provinciehuis en de omgeving van de Kleine Houtweg.
OV: bus 80 (ri Zandvoort) van busstation Elandsgracht, Amsterdam,
bus 356 (ri Haarlem station) van Bijlmer Arena, via busstation stadshart Amstelveen naar Haarlem station. Beide gaan via de Tempelierstraat, Haarlem.
Verzamelen: we verzamelen bij de bushalte in de Tempelierstraat in Haarlem.
Er is plaats voor 15 personen. Deelnemers dienen zich per email aan te melden (heinkoningen@ziggo.nl). De tijd van verzamelen wordt na aanmelden bekend gemaakt.

Zaterdag 2 april 2022 Stinsenplanten-excursie naar Heempark De Braak o.l.v. Hein Koningen
Het voorjaar is altijd weer een van de hoogtepunten in de Amstelveense heemparken. Vele voorjaarsbloeiers zijn er dan te zien Onder hen soorten die we (ook) kennen als stinsenplanten, zoals vingerhelmbloem, holwortel, longkruid, kleine maagdenpalm, sleutelbloemen, bosviooltjes, lenteklokje, daslook. Maar ook spec-

taculaire soorten als eenbes en paarse schubwortel. Als een witte sprei kunnen bosanemonen de bodem onder het hout bedekken en als dan ook nog het zonnetje schijnt is het sprookje compleet.
We verzamelen op de Amsterdamseweg/ hoek Pr. Bernhardlaan, Amstelveen.
Er is plaats voor 15 personen. Deelnemers dienen zich per email (heinkoningen@ziggo.nl) aan te melden. De tijd van verzamelen wordt na aanmelden bekend gemaakt.

Zaterdag 9 april Vroegevogel-fietsexcursie
Waarschijnlijk gaan we eindelijk weer een vroege vogel-fietsexcursie houden op de Diemerzeedijk. We ontmoeten elkaar rond 05.30 aan het einde van de Nesciobrug, IJburgzijde.
Aanmelden is niet nodig. Wel handig om een telefoonnummer te hebben van de excursiegids, Tobias Woldendorp 06 52143646.
Altijd lastig wat we gaan zien en horen, maar we gaan na twee jaar lockdown en gestaag doorgaande klimaatverandering voor blauwborst, Cetti's zanger, groene specht en welja, ijsvogel, grote zilverreiger en wellicht een dolende zeearend (als we ook even het PEN-eiland te voet opgaan).

Zaterdag 9 april 2022 Insectenexcursie Cruysbergen olv de Insectenwerkgroep
Verzamelen: 10.00 uur Station Bussum-Zuid. Aanmelden is niet nodig maar we vertrekken om 10.10 uur. Thema: Zweefvliegen en oeverinsecten.
We lopen door een heel bloemrijk gebied en hopen daar veel zweefvliegen te treffen. Natuurlijk staan we ook bij allerlei andere insecten.
Contact: chrisvanhaagen@gmail.com, 0611853999.

Zaterdag 23 april 2022 Stinsenplantenexcursie Frankendael olv Chris Barendse.
Hoewel we al een paar mooie stinsenplantenexcursies op het programma hebben staan willen we deze eraan toevoegen omdat we ook in Amsterdam-Oost een plaats hebben waar we heel mooi stinsenplanten kunnen bekijken. En wel in Park Frankendael. Het park heeft een lange geschiedenis: eerst particulier landgoed, daarna stadskwekerij en sinds 1998 het Park Frankendael. De heemtuin heeft in het voorjaar een rijke stinsenflora en een gevarieerde kruidenbeplanting. In een van de bloemenweides is al een eerste bijenorchis gesignaleerd. Er is een moeras, een ijsvogelwandje, kruidentuin, een restaurant met een zonnig terras, een volkstuincomplex, kortom van alles wat het voor KNNV'ers aantrekkelijk maakt.
Dit alles onder toezicht van de actieve beheerder en onderhoudsman,
Chris Barendse, die ook nog eens lid van de KNNV is. Op 23 april is de stinsenflora in het park volgens hem op zijn mooist en hij gaat het ons laten zien.
Duur excursie: van 10.00 tot 12.00 uur. Opgeven bij Chris Barendse: barendsec06@gmail.com. Na opgave krijgt u de verzamelplaats te horen. Het park is goed bereikbaar met tramlijn 19 en bus 65.

Zaterdag 23 april 2022 Zandhagedissen zoeken in de duinen van Bergen aan Zee o.l.v. Edo Goverse & Geert Timmermans
Hoe staat het ervoor met de zandhagedissen in de duinen ten noorden van Bergen aan Zee? We starten om 11.00 uur. De precieze verzamelplek wordt bij het aanmelden bekend gemaakt.
Er is plek voor 20 personen. Deelnemers dienen zich per email (harmat4@xs4all.nl) aan te melden. Onder slechte weersomstandigheden (regen) kunnen de excursieleiders besluiten om de excursie niet door te laten gaan.

Zaterdag 7 mei 2022 Insectenexcursie Noordelijke Oeverlanden olv de Insectenwerkgroep
Verzamelen: 10.30 uur NME, Natuurcentrum Oeverlanden. Aanmelden is niet nodig maar we vertrekken om 10.40. Thema: Vlinders en wespen.
De Oeverlanden aan het Nieuwe Meer bieden onderdak aan een groot aantal soorten. Er is vrij veel ruig gebied, wat voor allerlei insecten aantrekkelijk is. Blauwtjes, Witjes, Atalanta's en Dagpauwogen kunnen worden gespot.
In het gebied komen ook veel bijzondere wespen voor, bijvoorbeeld vlakbij het Natuurcentrum.
Contact: chrisvanhaagen@gmail.com, 0611853999.

Zaterdag 4 juni 2022 Insectenexcursie Amsterdamse Waterleidingduinen olv de Insectenwerkgroep
Verzamelen: 10.30 uur. Ingang De Oase. Aanmelden is niet nodig maar we vertrekken om 10.40 uur.
Thema: Bijen en een speciale slankpootvlieg.
De waterleidingduinen bieden onderdak aan onder meer zijdebijen, zandbijen, bloedbijen, wespbijen, behangersbijen en harkwespen. Afgelopen zomer is er een voor Nederland nieuwe soort slankpootvlieg in het gebied aangetroffen waar we ook graag meer van te weten willen komen.
Contact: chrisvanhaagen@gmail.com, 0611853999.

Zaterdag 11 juni 2022 Plantenexcursie naar de wegbermen van de Oude Haagseweg, Amsterdam olv Hans Bootsma en Hein Koningen
Deze wegbermen zijn een klein restant van de eerste autosnelweg Amsterdam-Den Haag. De ondergrond bestaat hoofdzakelijk uit voedselarm zand waarop zich in de loop der tijd een interessante, soortenrijke graslandvegetatie heeft ontwikkeld.
Opvallend is dat Pijpbloem er rijkelijk voorkomt. De laatste jaren is Blauwe bremraap er eveneens te vinden, een zeer zeldzame parasiet op Gewoon duizendblad. Vooral in regenrijke jaren is hij rijkelijk aanwezig.
OV : buslijn 397 RNet rijdt (frequent) van busstation Elandsgracht A'dam, via Leidseplein, Concertgebouw, Haarlemmermeerstation, metrostation Amstelveenseweg, naar Schiphol – uitstappen halte Anderlechtlaan. Hier verzamelen we. Het is een halve dag excursie – na/bij vochtig weer laarzen meenemen.

Er is plaats voor 15 personen. Deelnemers dienen zich per email aan te melden heinkoningen@ziggo.nl. Tijd van verzamelen wordt na aanmelden bekend gemaakt.

Vrijdag 8 juli 2022 Excursie naar de noordelijke Oeverlanden van de Nieuwe Meer met speciale aandacht voor het beheer van de vegetaties olv Hans Bootsma en Hein Koningen

De oeverlanden zijn een vaak ruig, maar parkachtig landschap dat bestaat uit een mozaïek van verschillende vegetaties waarvan de intensiteit van het beheer uiteenloopt. In een groot deel van het gebied vindt weinig tot geen beheer plaats; dit bestaat uit bos waar hier en daar sprake is van echte successie. Open stukken dienen wel met enige regelmaat gemaaid te worden om dichtgroeien te voorkomen. Naast ruig grasland zijn er ook graslandjes die intensiever worden beheerd om al aanwezige waardevolle soorten te laten uitbreiden en mogelijk nieuwe soorten aan te trekken. Het zijn vooral deze stukjes die onze aandacht zullen krijgen. Ook de effecten van de begrazing door Schotse hooglanders op de vegetatie zal onder de loep worden genomen.
OV: bus 397 RNet (zie bij excursie 11 juni hierboven, ook voor uitstaphalte).Er is plaats voor 15 personen. Deelnemers dienen zich aan te melden per email (heinkoningen@ziggo.nl). Tijd en plaats van verzamelen worden na aanmelden bekendgemaakt.
Na / bij vochtig weer laarzen meenemen, veldkijker is ook nooit weg.

Een zeer bijzondere waarneming

De eerste otter sinds heel lang in Amsterdam; Foto cameraval Geert Timmermans/Edo Goverse

KNNV Amsterdam - Samen de natuur in!

excursies | inventarisaties | lezingen | cursussen | reizen

De KNNV (Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging), afdeling Amsterdam, opgericht in 1901, is de oudste natuurorganisatie van Nederland. De vereniging houdt zich bezig met natuurbeleving, -studie, -bescherming en -educatie.

De afdeling Amsterdam telt 6 werkgroepen:
insecten, muurplanten, planten, paddenstoelen, stadsnatuurbeheer en vissen-amfibieën-reptielen.

Iedereen is welkom, of je nu weinig of veel kennis hebt van de natuur. Ga een keer mee! Kijk voor meer info en aanmelden naar www.knnv.nl/amsterdam/ of mail naar ledenadministratie@amsterdam.knnv.nl

Contributie per jaar
Gewoon lid € 32,50
Huisgenootlid € 12,50
Jeugdlid (tot 26) € 17,50

- samen natuur ontdekken en beleven
- helpen natuur te beschermen
- meedoen met activiteiten van afdeling Amsterdam en andere afdelingen
- deelnemen aan natuuruitjes en reizen in binnen- en buitenland
- 4 keer per jaar het blad ‘Blaadje’ (afdeling A’dam) en de ‘Natura (landelijke KNNV)
- 10% korting bij de KNNV uitgeverij

www.knnv.nl/amsterdam/

KNNV Amsterdam

3 gratis minicursussen voor nieuwe leden!

DRUKWERK

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

postnl

Afzender:
LEDENADMINISTRATIE AMSTERDAM
Nieuwemeerdijk 265,
1171 NP BADHOEVEDORP